

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 02, 2014

Nummer 2, 2014

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:52](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:63](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:56](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:54](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:58](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:59](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:64](#) 14-01-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:55](#) 14-01-2014

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 10 december 2013](#)

prof. mr. J.S. Nan

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 5 november 2013](#)

mr. dr. B.J.V. Keupink

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 5 november 2013](#)

mr. dr. B.J.V. Keupink

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening gegrond en verwijst de zaak naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op de voet van artikel 472 lid 2 Sv opnieuw zal worden berecht en afgedaan.

De uitspraak waarvan herziening is gevraagd luidt als volgt. De kantonrechter heeft de aanvrager ter zake van 'overtreding van het bepaalde in artikel 30 lid 4 Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen' (hierna: WAM), gepleegd op 18 juli 2009 met het motorrijtuig voorzien van het kenteken [AA-oo-BB], veroordeeld tot een week hechtenis en tot ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen voor de duur van 4 maanden.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Bij de aanvraag is overgelegd een verklaring van 26 januari 2012 van Het Nederlands Volmachtbedrijf B.V. Deze verklaring houdt onder meer in:

‘Ter voldoening aan het gestelde in artikel 34, lid 2, van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (WAM) verklaart:

Naam maatschappij: Delta Lloyd Schadeverzekering N.V.

Code CRWAM: [001]

WAM-nr maatschappij: [002]

hierbij dat op (datum): 18-07-2009

voor het motorrijtuig voorzien van het kenteken:

[AA-00-BB]

een verzekering van kracht was, welke aan de op die datum door of krachtens de WAM gestelde eisen voldeed, afgesloten onder polisnummer: [003] en dat het CRWAM, voor zover noodzakelijk, is aangepast dan wel gecorrigeerd.'

Aan de inhoud van dit stuk, tot stand gekomen en afgegeven nadat de kantonrechter uitspraak had gedaan, valt het ernstige vermoeden te ontlennen dat de kantonrechter, ware hij daarmee bekend geweest, de aanvrager van het hem tenlastegelegde zou hebben vrijgesproken.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening gegrond, beveelt voor zover nodig de opschorting of schorsing van de tenuitvoerlegging van voormeld vonnis van de kantonrechter en verwijst de zaak naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op de voet van artikel 472 lid 2 Sv opnieuw zal worden berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:58

Zaaknummer: 13/03382

Wetsartikelen: 457 Sv en 472 lid 2 Sv

RECHTSPRAAK

De vaststelling dat verdachte blijkens een hem betreffend uittreksel justitiële documentatie, gedateerd 16 juli 2012, ‘reeds eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van strafbare feiten. Dat heeft hem er kennelijk niet van weerhouden het onderhavige feit te plegen’, is niet zonder meer begrijpelijk aangezien voormeld uittreksel justitiële documentatie daarvoor geen steun biedt. De strafoplegging is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt over de strafmotivering.

De Hoge Raad overweegt als volgt. De verdachte is ter zake van ‘door het verschaffen van middelen en inlichtingen opzettelijk uitlokken van poging tot afpersing’, gepleegd op 26 juni 2010, veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van twee jaren. De strafoplegging is onder meer als volgt gemotiveerd:

‘Het hof heeft in het nadeel van de verdachte acht geslagen op een hem betreffend uittreksel Justitiële Documentatie d.d. 16 juli 2012, waaruit blijkt dat hij reeds eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van strafbare feiten. Dat heeft hem er kennelijk niet van weerhouden het onderhavige feit te plegen.’

De vaststelling dat de verdachte blijkens een hem betreffend uittreksel justitiële documentatie, gedateerd 16 juli 2012, ‘reeds eerder onherroepelijk is veroordeeld voor het plegen van strafbare feiten. Dat heeft hem er kennelijk niet van weerhouden het onderhavige feit te plegen’, is niet zonder meer begrijpelijk aangezien voormeld uittreksel daarvoor geen steun biedt. De strafoplegging is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:64

Zaaknummer: 12/04647

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Mede gelet op ECLI:NL:HR:2013:1430, betreffende de reikwijdte van een partiële vernietiging in cassatie, heeft het hof na terugwijzing van de zaak terecht opnieuw beslist omtrent de vorderingen tul. 's Hof's motivering van die beslissing moet aldus worden verstaan dat het hof daarin tot uitdrukking heeft gebracht dat die beslissing steunt op dezelfde – door het hof overgenomen en tot de zijne gemaakte – gronden als vermeld in het eerste arrest. Het middel mist derhalve feitelijke grondslag.

Het middel klaagt dat het hof heeft verzuimd zijn last tot tenuitvoerlegging van twee eerder voorwaardelijk opgelegde straffen op de voet van artikel 14j lid 1 Sr met redenen te omkleeden.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Mede gelet op hetgeen de Hoge Raad in zijn arrest van 26 november 2013, ECLI:NL:HR:2013:1430, r.o. 4, heeft overwogen en beslist omtrent de reikwijdte van een partiële cassatie, heeft het hof na terugwijzing van de zaak terecht opnieuw beslist omtrent voormelde vorderingen tot tenuitvoerlegging van de eerder voorwaardelijk opgelegde straffen.

De hiervoor onder 2.2.3 weergegeven motivering van die beslissing moet aldus worden verstaan dat het hof daarin tot uitdrukking heeft gebracht dat die beslissing steunt op dezelfde – door het hof overgenomen en tot de zijne gemaakte – gronden als vermeld in het eerdere arrest. Het middel, dat uitgaat van een andere lezing van de bestreden uitspraak, mist derhalve feitelijke grondslag en kan dus niet tot cassatie leiden. Gelet hierop en in aanmerking genomen dat de verdachte klaarblijkelijk onvoldoende belang heeft bij het cassatieberoep, zal de Hoge Raad – gezien artikel 80a van de Wet op de rechterlijke organisatie – het beroep niet-ontvankelijk verklaren.

De Hoge Raad verklaart het beroep in cassatie niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:59

Zaaknummer: 12/02632

Wetsartikelen: 80a RO

RECHTSPRAAK

Het hof heeft aannemelijk geoordeeld dat sprake was van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding van X. Het hof heeft echter niet aannemelijk geacht dat ‘verdacht uithaal geboden was ter noodzakelijke verdediging’ nu die klap ‘onnodig was’ omdat X de aanval blijkbaar kon ontwijken en de duw van Y blijkbaar ook genoeg was om de aangever ‘aan de kant te krijgen’. Gelet op het tijdsverloop zoals daarvan blijkt uit ’s hofs overwegingen – waarbij dat ontwijken en duwen plaatsvonden na (het begin van) de aanranding en na de uithaal van verdachte – heeft het hof zijn oordeel niet begrijpelijk gemotiveerd.

Het middel klaagt onder meer over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Het hof heeft het in het middel bedoelde verweer als volgt samengevat en verworpen:

‘Door de raadsman is ter terechtzitting gesteld - zoals weergegeven in zijn pleitnota - dat verdachte zich beroept op noodweer. De raadsman stelt - kort gezegd - dat verdachte aangever [betrokkene 1] heeft geslagen in reactie op het uithalen door die [betrokkene 1] in de richting van [betrokkene 3] en dat deze verdedigende handeling van en door verdachte het gewenste resultaat heeft opgeleverd, namelijk dat de onmiddellijke dreiging werd afgewend en een (verdere) vechtpartij werd voorkomen.

Voor een geslaagd beroep op noodweer is vereist dat het handelen van verdachte werd geboden door de noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed tegen een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding.

Het hof is van oordeel dat aannemelijk is geworden dat sprake was van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding op verdachtes vriend, de eerdergenoemde [betrokkene 3]. Het hof acht echter niet aannemelijk dat verdachtes uithaal geboden was ter noodzakelijke verdediging.

Verdachte heeft ter terechtzitting verklaard dat hij tegelijkertijd, in dezelfde beweging waarmee de aangever uithaalde naar [betrokkene 3], ook uithaalde en dat hij [betrokkene 1] in het gezicht trof, terwijl [betrokkene 1] [betrokkene 3] miste. Tevens verklaarde verdachte dat hij sloeg omdat [betrokkene 1] ook sloeg.

De getuige [betrokkene 2] - eveneens een vriend van verdachte - verklaarde bij zijn verhoor bij de rechter-commissaris onder meer: “Toen [betrokkene 1] uit de groep stapte kwam hij eerst langs mij op en duwde hij mij aan de kant. Vervolgens stapte hij op [betrokkene 3] af en [betrokkene 1] haalde uit naar [betrokkene 3]. [betrokkene 3] kon hem ontwijken door naar achteren te stappen. [verdachte] heeft hem geslagen en ik heb hem weggeduwd”.

Op grond van deze verklaringen neemt het hof aan dat de door verdachte gegeven klap onnodig was. [betrokkene 3] kon de aanval blijkbaar zelf ontwijken en de duw van [betrokkene 2] was blijkbaar ook genoeg om [betrokkene 1] aan de kant te krijgen.

Het beroep op noodweer wordt daarom verworpen.’

Het hof heeft blijkens zijn overwegingen aannemelijk geoordeeld dat sprake was van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding van [betrokkene 3]. Het hof heeft echter niet aannemelijk geacht dat ‘verdacht uithaal geboden was ter noodzakelijke verdediging’ nu die klap ‘onnodig was’ omdat [betrokkene 3] de aanval blijkbaar kon ontwijken en de duw van [betrokkene 2] blijkbaar ook genoeg was om de aangever [betrokkene 1] ‘aan de kant te krijgen’. Gelet op het tijdsverloop zoals daarvan blijkt uit de overwegingen van het hof – waarbij dat ontwijken en duwen plaatsvonden na (het begin van) de aanranding en na de uithaal van de verdachte – heeft het hof zijn oordeel niet begrijpelijk gemotiveerd.

De klacht is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:55

Zaaknummer: 11/05285

Wetsartikelen: 41 lid 1 Sr

RECHTSPRAAK

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 245 Sr. De Hoge Raad heeft in ECLI:NL:HR:2013:1431 beslist dat – kort gezegd – het enkele geven van een tongzoen niet tot toepasselijkheid van artikel 245 Sr kan leiden. Nu blijkt de bewezenverklaring geen sprake is van het enkele geven van een tongzoen, heeft het hof het bewezenverklaarde terecht gekwalificeerd als het ‘met iemand die de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, buiten echt, ontuchtige handelingen plegen die bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam’. De opvatting dat de rechter bij het beantwoorden van de vraag of de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van de tbs-maatregel eist, geen strafbare feiten in aanmerking mag nemen waarvoor verdachte nog niet onherroepelijk is veroordeeld, is in haar algemeenheid onjuist.

Het eerste middel klaagt over de kwalificatie van het onder 1 bewezenverklaarde.

De Hoge Raad overweegt als volgt. De tenlastelegging is toegesneden op artikel 245 Sr. De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 26 november 2013, ECLI:NL:HR:2013:1431, beslist dat – kort gezegd – het enkele geven van een tongzoen niet tot toepasselijkheid van artikel 245 Sr kan leiden. Nu blijkt de bewezenverklaring geen sprake is van het enkele geven van een tongzoen, heeft het hof het onder 1 bewezenverklaarde terecht gekwalificeerd als het ‘met iemand die de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, buiten echt, ontuchtige handelingen plegen die bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam’.

Het middel faalt.

Opmerking verdient dat in artikel 245 Sr ook is strafbaar gesteld het in de daar genoemde gevallen plegen van ontuchtige handelingen die ‘mede’ bestaan uit het seksueel

binnendringen van het lichaam, dus het plegen van handelingen die aan het seksueel binnendringen voorafgaan dan wel daarop volgen of daarmee gepaard gaan (vgl. HR 18 mei 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZD1456, NJ 1999/451).

Het derde middel klaagt onder meer dat het hof bij het opleggen van de maatregel van terbeschikkingstelling acht heeft geslagen op een ander feit dan waarvoor de verdachte in het onderhavige geval wordt vervolgd, voor welk andere feit de verdachte nog niet onherroepelijk is veroordeeld.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Vooropgesteld moet worden dat het aan de rechter in feitelijke aanleg is om te beoordelen of de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van de maatregel van terbeschikkingstelling eist. Die beoordeling is zozeer verweven met waarderingen van feitelijke aard dat zij in cassatie slechts in beperkte mate kan worden getoetst (vgl. HR 20 januari 2009, ECLI:NL:HR:2009:BG1645, NJ 2009/73).

De klacht berust kennelijk op de opvatting dat de rechter bij het beantwoorden van de vraag of de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen het opleggen van die maatregel eist, geen strafbare feiten in aanmerking mag nemen waarvoor de verdachte nog niet onherroepelijk is veroordeeld. Die opvatting is in haar algemeenheid onjuist, zodat de klacht faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:56

Zaaknummer: 12/04816

Wetsartikelen: 37a Sr en 245 Sr

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad stelt relevante overwegingen uit ECLI:NL:HR:2010:BI4691, NJ 2010/104 voorop. Het hof heeft zijn oordeel mede gegrond op de omstandigheden dat verdachte op de hoogte was van de financiële problemen van de in de bewezenverklaring genoemde stichting en van de tekortkomingen in de administratie van deze stichting, alsook dat verdachte als kandidaat-notaris voldoende (juridisch) geschoold is om te weten of behoren te weten dat door het niet of onvoldoende voeren van de administratie ‘een aanmerkelijke kans bestond dat bij een faillissement onvoldoende inzage bestond in de rechten en plichten van de stichting’, waardoor de rechten van de schuldeisers konden worden verkort. Het hof heeft de bewezenverklaring onvoldoende gemotiveerd, in aanmerking genomen dat het niet of onvoldoende voeren van een administratie niet zonder meer de aanmerkelijke kans op verkorting van de rechten van schuldeisers doet ontstaan en ’s hofs overwegingen voorts de mogelijkheid openlaten dat verdachte – indien van een dergelijke aanmerkelijke kans sprake zou zijn geweest – zich van die aanmerkelijke kans niet bewust is geweest.

De middelen klagen dat het bewezenverklaarde, voor zover inhoudende dat is gehandeld ‘ter bedrieglijke verkorting van de rechten der schuldeisers van de rechtspersoon’, niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Bij de beoordeling van de middelen moet worden vooropgesteld dat de in artikel 343 Sr gebezigde bewoordingen ‘ter bedrieglijke verkorting van de rechten der schuldeisers’ tot uitdrukking brengen dat de verdachte het opzet moet hebben gehad op de verkorting van de rechten van de schuldeisers, dat voorwaardelijk opzet in dat verband voldoende is en dat derhalve voor het bewijs van het opzet ten minste is vereist dat de

handeling van de verdachte de aanmerkelijke kans op verkorting van de rechten van de schuldeisers heeft doen ontstaan (vgl. HR 9 februari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BI4691, NJ 2010/104).

Blijkens zijn hiervoor weergegeven overwegingen heeft het hof zijn oordeel dat de verdachte heeft gehandeld 'ter bedrieglijke verkorting van de rechten der schuldeisers' mede gegrond op de omstandigheden dat de verdachte op de hoogte was van de financiële problemen van de in de bewezenverklaring genoemde stichting en van de tekortkomingen in de administratie van deze stichting, alsook dat de verdachte als kandidaat-notaris voldoende (juridisch) geschoold is om te weten of behoren te weten dat door het niet of onvoldoende voeren van de administratie 'een aanmerkelijke kans bestond dat bij een faillissement er onvoldoende inzage bestond in de rechten en plichten van de stichting', waardoor de rechten van de schuldeisers konden worden verkort. In aanmerking genomen dat het niet of onvoldoende voeren van een administratie niet zonder meer de aanmerkelijke kans op verkorting van de rechten van schuldeisers doet ontstaan en de overwegingen van het hof voorts de mogelijkheid openlaten dat de verdachte – indien van een dergelijke aanmerkelijke kans sprake zou zijn geweest – zich van die aanmerkelijke kans niet bewust is geweest, klagen de middelen terecht dat het hof de bewezenverklaring ontoereikend heeft gemotiveerd.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en verwijst de zaak naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:54

Zaaknummer: 11/05755

Wetsartikelen: 343 Sr

RECHTSPRAAK

's Hofs oordeel dat geen sprake is van overschrijding van de redelijke termijn in eerste aanleg is niet begrijpelijk, in aanmerking genomen dat verdachte op 26 juni 2006 in verzekering is gesteld en tussen die datum en 16 september 2009 (datum vonnis), meer dan drie jaren zijn verstreken. Daarvan uitgaande, is 's hofs oordeel dat gelet op de totale duur van de procedure in twee instanties en de geringe overschrijding van de redelijke termijn in de fase van hoger beroep tussen de datum waarop de rechtbank vonnis heeft gewezen en 20 oktober 2011 (datum arrest), geen grond bestaat voor strafvermindering wegens overschrijding van de redelijke termijn in beide instanties evenmin begrijpelijk.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat in de onderhavige zaak geen sprake is van overschrijding van de redelijke termijn.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Het oordeel van het hof dat geen sprake is van overschrijding van de redelijke termijn in eerste aanleg – welk oordeel erop berust dat voor het moment waarop die termijn in dit geval een aanvang neemt, moet worden uitgegaan van de datum waarop de inleidende dagvaarding is betekend – is niet begrijpelijk, in aanmerking genomen dat de verdachte op 26 juni 2006 in verzekering is gesteld en tussen die datum en 16 september 2009, zijnde de datum waarop de rechtbank vonnis heeft gewezen, meer dan drie jaren zijn verstreken. Daarvan uitgaande, is het oordeel van het hof dat gelet op de totale duur van de procedure in twee instanties en de geringe overschrijding van de redelijke termijn in de fase van hoger beroep tussen de datum waarop de rechtbank vonnis heeft gewezen en 20 oktober 2011, de datum waarop het hof arrest heeft gewezen, geen grond bestaat voor strafvermindering wegens overschrijding van de redelijke termijn in beide instanties evenmin begrijpelijk.

Het middel is derhalve terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal om doelmatigheidsredenen zelf de zaak afdoen en de straf verminderen als hieronder vermeld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft het aantal uren te verrichten taakstraf en de duur van de vervangende hechtenis, vermindert het aantal uren taakstraf en de duur van de vervangende hechtenis in die zin dat deze 215 uren, subsidiair 108 dagen hechtenis, bedraagt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:63

Zaaknummer: 12/03263

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad herstelt misslag door te bepalen dat verdachte zich gedurende een door de reclassering te bepalen periode (die loopt tot max. het einde van de proeftijd) dient te blijven melden bij de reclassering zo lang en zo frequent als de reclassering dit nodig acht.

Het middel klaagt dat het hof artikel 14c lid 2 onder 5° (oud), Sr heeft geschonden door te bepalen dat de verdachte zich gedurende een door de reclassering te bepalen periode van maximaal twee jaren vanaf de dag volgend op de einddatum van zijn detentie, dient te blijven melden zo lang en zo frequent als de reclassering dit nodig acht.

De Hoge Raad overweegt als volgt. Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 30-32 is het middel terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal deze misslag herstellen.

Conclusie A-G:

Het middel keert zich tegen het volgende onderdeel van de strafoplegging:

‘Het hof:

Stelt als bijzondere voorwaarden

- dat de verdachte zich binnen één dag volgend op de einddatum van zijn detentie meldt bij de balie van Reclassering Unit Amsterdam Noord Zuid-Gooi Vecht (Wibautstraat 12 te Amsterdam, telefoonnummer 020-5950950). Hierna dient de verdachte zich gedurende een door de reclassering te bepalen periode (van maximaal twee jaren) blijven melden zo lang en zo frequent als de reclassering dit nodig acht.’

Ingevolge artikel 14c lid 2 onder 5°, (oud) Sr, zoals dat luidde ten tijde van de bewezenverklarde feiten, kunnen aan de verdachte bij de oplegging van een voorwaardelijke gevangenisstraf ‘andere bijzondere voorwaarden, het gedrag van de veroordeelde betreffende’ worden verbonden, waaraan deze gedurende de proeftijd, of een bij de veroordeling te bepalen gedeelte daarvan, dient te voldoen.

De aan de verdachte opgelegde bijzondere voorwaarde van reclasseringstoezicht kan worden aangemerkt als een bijzondere voorwaarde in de zin van artikel 14c lid 2 onder 5°, (oud) Sr. De verdachte was ten tijde van de bestreden uitspraak en ten tijde van de betekening van de aanzegging in cassatie niet gedetineerd. Er moet rekening mee worden gehouden dat het onvoorwaardelijk deel van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf door hem niet zal worden uitgezeten vanaf het moment dat de proeftijd van twee jaren begint te lopen. Door te bepalen dat de veroordeelde zich binnen één dag volgend op de einddatum van zijn detentie bij de reclassering moet melden en dat de meldplicht vervolgens maximaal twee jaren kan duren, kan de indruk ontstaan dat de bijzondere voorwaarde nog gelding kan hebben nadat de proeftijd van twee jaren tot een einde is gekomen. De wettelijke regeling van de voorwaardelijke veroordeling staat dat niet toe. Een bijzondere voorwaarde kan wel een kortere geldingsduur hebben dan de proeftijd, maar kan niet buiten de oevers van de proeftijd treden. De bijzondere voorwaarden zijn ingevolge artikel 14c lid 2 Sr immers geldig 'gedurende de proeftijd, of een bij de veroordeling te bepalen gedeelte daarvan'. Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend voor zover daarin is bepaald dat de verdachte zich gedurende een door de reclassering te bepalen periode (van maximaal twee jaren) dient te blijven melden bij de reclassering zo lang en zo frequent als de reclassering dit nodig acht, bepaalt dat de verdachte zich gedurende een door de reclassering te bepalen periode (die loopt tot maximaal het einde van de proeftijd) dient te blijven melden bij de reclassering zo lang en zo frequent als de reclassering dit nodig acht en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-01-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:52

Zaaknummer: 12/01483

Wetsartikelen: 14c onder 5 Sr (oud)

ANNOTATIE

Annotatie bij Hoge Raad 10 december 2013

prof. mr. J.S. Nan

Mede naar aanleiding van EHRM 11 december 2011, 26766/05 en 22228/06, NJ 2012/283, m.nt. T.M. Schalken en m.nt. A.E. Alkema (Al-Khawaja & Tahery/Verenigd Koninkrijk), is het inmiddels – kort gezegd – zo dat een veroordeling niet uitsluitend of in beslissende mate mag zijn gebaseerd op de verklaring van een getuige die niet op enig moment door de verdediging kon worden ondervraagd, als voor dat gebrek geen compenserende factoren aanwezig zijn. Uit EHRM 10 juli 2012, 29353/06, NJ 2012/649, m.nt. T.M. Schalken (Vigden/Nederland) is duidelijk geworden dat van een daadwerkelijke uitoefening van het ondervragingsrecht geen sprake is als de getuige wel verschijnt maar weigert een verklaring af te leggen. In een dergelijk geval moet dus gezocht worden naar compensatie voor de verdediging om dit manco te dekken, zodat alsnog gesproken kan worden van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 EVRM, als de verklaring desondanks voor het bewijs tegen de verdachte wordt gebruikt. De Hoge Raad verwerkte dit vervolgens in HR 29 januari 2013, NJ 2013/145, m.nt. T.M. Schalken, welk arrest een nadere uitwerking is van met name HR 1 februari 1994, NJ 1994/427, m.nt. G.J.M. Corstens.

In casu kon het ondervragingsrecht van de verdediging ten aanzien van de belangrijkste getuige (zijnde een medeverdachte), niet worden uitgeoefend omdat deze zich op zijn verschoningsrecht beriep. Als (belangrijke) getuigen niet ter zitting zijn gehoord, moet het EHRM-schema uit Al-Khawaja & Tahery tegen het Verenigd Koninkrijk worden doorlopen. Een recent voorbeeld is EHRM 19 december 2013, 26540/08 (Rosin/Estland), par. 55 e.v.

De eerste vraag die in Straatsburg gesteld wordt is of er een goede reden is dat de getuige niet door de verdediging is gehoord (of niet heeft willen verklaren, zeg ik er dus maar even bij). Dit geldt voor alle getuigen, overigens. Zo ja, dan is de tweede vraag of de niet op betrouwbaarheid onderzochte verklaring die de getuige buiten de verdediging om heeft afgelegd, het enige of beslissende bewijsmiddel is om tot een veroordeling te kunnen komen (de al bekende 'sole or decisive'-regel). Is dat het geval, dan is de derde vraag inmiddels of de verdediging voor het niet zelf kunnen horen van de getuige voldoende compensatie is geboden (Al-Khawaja &

Tahery/Verenigd Koninkrijk, par. 147): 'Because of the dangers of the admission of such evidence, it would constitute a very important factor to balance in the scales (...) and one which would require sufficient counterbalancing factors, including the existence of strong procedural safeguards. The question in each case is whether there are sufficient counterbalancing factors in place, including measures that permit a fair and proper assessment of the reliability of that evidence to take place. This would permit a conviction to be based on such evidence only if it is sufficiently reliable given its importance in the case.' (Zie ook B. de Wilde, 'Het arrest Al-Khawaja & Tahery: het ondervragingsrecht uitgekleeft?', DD 2012/26.)

De Hoge Raad is van oordeel dat met het oog op artikel 6 EVRM een niet-getoetste verklaring bruikbaar is voor het bewijs als de betrokkenheid van de verdachte in voldoende mate steun vindt in andere bewijsmiddelen en dit steunbewijs betrekking heeft op die onderdelen van de verklaring van de niet-ondervraagde getuige die door de verdachte zijn betwist (zie naast NJ 2013/145 bijvoorbeeld ook HR 12 maart 2013, NJ 2013/451, m.nt. A.H. Klip).

In het onderhavige geval heeft de medeverdachte in het vooronderzoek wel voor 'onze' verdachte belastende verklaringen afgelegd, maar die dus niet bij een rechter en in aanwezigheid van de verdediging willen herhalen vanwege zijn beroep op het verschoningsrecht (wat een valide rede zal zijn waarom het ondervragingsrecht niet adequaat kon worden uitgeoefend, zie de eerste vraag van het EHRM-schema en Vidgen/Nederland). In de kern komen die verklaringen erop neer dat de verdachte de medeverdachte had verzocht het slachtoffer te vermoorden (tegen betaling van € 10.000,-) en daartoe samen met een derde medeverdachte ook voorbereidingen had getroffen en de medeverdachte de middelen had verschaft (zoals het vuurwapen).

In cassatie wordt geklaagd over het feit dat de verdediging niet van het ondervragingsrecht gebruik heeft kunnen maken en de betrokkenheid van de verdachte bij het hem tenlastegelegde feit niet in voldoende mate steun vindt in andere bewijsmiddelen (zodat de verklaringen van de niet-ondervraagde getuige dus niet tot het bewijs hadden mogen worden gebezigd). De vraag is dan dus of dit het enige of doorslaggevende bewijs is tegen de verdachte (zie de tweede vraag van het EHRM-schema). Het hof heeft over de verklaring van de medeverdachte wel overwogen dat deze steun vindt in allerlei ander bewijs (zie r.o. 2.3), maar niet expliciet de maatstaf aangehaald die al geldt sinds NJ 1994/427. Dat is ook niet verwonderlijk, omdat de in cassatie aangevallen uitspraak van het Hof Arnhem dateerde van 2 mei 2012 en dus was geweest vóórdat in Straatsburg de zaak Vidgen tegen Nederland werd uitgesproken op 10 juli 2012. Tot dat moment was het volgens de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad immers zo dat de door de cruciale getuige afgelegde belastende verklaringen buiten de verdediging om, bruikbaar voor het bewijs waren, ook als de verschenen getuige

vervolgens geen vragen meer wilde beantwoorden in aanwezigheid van de verdediging.

De Hoge Raad buigt het oordeel van het hof dan ook om naar de huidige maatstaven: 'In deze overwegingen [over het steunbewijs; JSN] ligt besloten het oordeel van het Hof dat de betrokkenheid van de verdachte bij de hem ten laste gelegde feiten in voldoende mate steun vindt in andere bewijsmiddelen dan de verklaring van de getuige [medeverdachte 2] en dat dit steunbewijs betrekking heeft op die onderdelen van de hem belastende verklaringen die de verdachte betwist. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk, zodat het Hof de verklaringen van de getuige [medeverdachte 2] tot het bewijs kan bezigen.'

Ik vraag me af of het inderdaad zo is dat de betrokkenheid van verdachte bij de moord wel in voldoende mate steun vindt in ander bewijs op de punten die door de verdachte in de verklaring van de niet-gehoorde getuige worden betwist. Betwist wordt door de verdachte betrokkenheid bij de moord, in de kern dus dat hij de opdracht en middelen voor de moord heeft gegeven, andere voorbereidingen had getroffen en de medeverdachte voor de moord een geldbedrag heeft betaald. Dat de medeverdachte de schutter is, wordt niet of nauwelijks betwist en daarvoor is ook ruimschoots voldoende bewijsmateriaal aanwezig.

Maar hoe grondig het hof ook uiteengezet heeft dat de verklaringen van de medeverdachte steun vinden in ander bewijs (en deze dus voor het hof begrijpelijkerwijs als betrouwbaar werden aangemerkt), ten aanzien van de strafbare rol van verdachte is het allemaal erg mager. In Vidgen/Nederland overwoog het hof dat van alle 21 bewijsmiddelen slechts vier bewijsmiddelen zagen op Vidgen zelf. Daarvan hadden er twee betrekking op diens (legale) zakelijke activiteiten en twee op diens wetenschap dat in dat kader drugs zou worden gesmokkeld (zijnde niet-getoetste verklaringen in Duitsland van medeverdachte M. die zich in de strafzaak tegen Vidgen op zijn verschoningsrecht beriep). Het EHRM overweegt daarover (par. 46) 'that M.'s statements to the German police officer were the "sole" evidence of the applicant's criminal intent and thus "decisive" for the applicant's conviction'. Vergelijk ook EHRM 19 december 2013, 26540/08 (Rosin/Estland), par. 56.

In casu kan de criminele betrokkenheid van verdachte alleen blijken uit de verklaringen van zijn medeverdachte. Voor de levering van het vuurwapen, de opdracht en de betaling ontbreekt ieder ander bewijs. Het steunbewijs ziet op de keper beschouwd alleen op de moord door de medeverdachte zelf, op hetgeen hij aan anderen hierover en over de rol van verdachte zou hebben verteld, op een scooter die de medeverdachte had en waarachter verdachte wel eens met zijn auto reed, op een Ford Ka die aan de derde medeverdachte werd uitgeleend en die gebruikt zou zijn bij aan de moord voorafgaande observaties, op een Ford Mondeo die de derde medeverdachte samen met zijn broer had gekocht (en die alleen zij gebruikten) en die zou zijn gebruikt vlak na de moord (medeverdachte en de derde medeverdachte hebben van

scooter en auto gewisseld, maar de verdachte was hier niet bij), op het gegeven dat de verdachte al of niet samen met de derde medeverdachte gebruik maakte van een kelderbox van iemand anders waarin bij de moord en de observaties gebruikte attributen hebben gestaan en welke kelderbox ook wel diende als ontmoetingsplek, en op het feit dat verdachte een auto voor de medeverdachte had gekocht om klusjes te verrichten (maar waarvan niet blijkt dat deze een rol heeft gespeeld bij de uitvoering van de moord).

Ook kan blijken dat verdachte de medeverdachte wel al kende voor de moord, terwijl verdachte had verklaard hem pas na de moord te hebben leren kennen. Maar zwaar leunt het oordeel van het hof niet op deze leugen. En van verwarring met de tweelingbroer van verdachte is volgens het hof ook geen sprake, anders dan de verdediging nog ter berde bracht.

Dat het hof de verklaring van de medeverdachte dus betrouwbaar achtte is zoals gezegd niet onbegrijpelijk, maar dat is een ander soort steunbewijs dan het steunbewijs dat nodig is om te kunnen zeggen dat de betrokkenheid van verdachte bij het tenlastegelegde in voldoende mate blijkt betreffende de punten die door de verdachte worden betwist. Volgens advocaat-generaal Knigge lijkt het geen twijfel dat het bewijs zo niet uitsluitend, dan toch in ieder geval in beslissende mate, steunt op de bij de politie afgelegde verklaringen van de medeverdachte (punt 5.12). De Hoge Raad oordeelt dus anders. Op dit punt zou deze uitspraak het in Straatsburg nog wel eens moeilijk kunnen krijgen (nogmaals, vergelijk Vidgen/Nederland).

In cassatie is niet gesproken over de counter balancing factors die dus naar mijn mening eigenlijk aanwezig dienden te zijn om dergelijke ongetoetste verklaringen tot het bewijs te kunnen bezigen (zie de derde vraag van het EHRM-schema). Knigge is van mening dat met name de aanwezigheid van het steunbewijs en de motivering van het hof dienaangaande als compenserende factoren kunnen gelden, zodat de verklaringen van de medeverdachte desondanks toch nog net een solide basis vormen om tot een veroordeling te kunnen komen en om van een eerlijk proces te kunnen spreken. Hij tekent daarbij wel aan dat bepaalde getuigen die verklaringen hebben afgelegd die de verklaringen van de medeverdachten ondersteunen, zich tijdens een verhoor door de verdediging op hun verschoningsrecht hadden beroepen (het ging om familieleden van de medeverdachte).

Ik vraag me af of deze veroordeling ongeschonden uit Straatsburg komt, mocht de verdachte die gang wagen natuurlijk.

ANNOTATIE

Annotatie bij Hoge Raad 5 november 2013

mr. dr. B.J.V. Keupink

Naar aanleiding van een rechtshulpverzoek van de Russische Federatie zijn onder klaagster documenten in beslag genomen. Door klaagster is onder meer uiteengezet dat de strafzaak die in het rechtshulpverzoek wordt genoemd, inmiddels is geëindigd en dat de Russische autoriteiten de klaagster niet slechts beschouwen als getuige maar ook als mogelijke verdachte.

De rechtbank toetste of het Openbaar Ministerie zich kon beroepen op het vertrouwensbeginsel en oordeelde in dit geval dat het Openbaar Ministerie had nagelaten nader onderzoek te verrichten naar aanleiding van hetgeen door de klaagster was aangevoerd. Volgens de rechtbank had het Openbaar Ministerie in de concreet onderbouwde en aannemelijk gemaakte stellingnames van klaagster 'zonder meer' aanleiding moeten zien om nader onderzoek te verrichten. Het nalaten daarvan terwijl het Openbaar Ministerie daartoe 'zeer geruim' tijd gelegenheid heeft gehad, kwam volgens de rechtbank voor rekening van het Openbaar Ministerie. De rechtbank verklaarde het beklag gegrond.

Uit het oordeel van de Hoge Raad (r.o. 2.3-2.6) en de conclusie van de advocaat-generaal (par. 6.13-6.14) kan worden afgeleid dat het Openbaar Ministerie op basis van het interstatelijk vertrouwensbeginsel niet verplicht is een rechtshulpverzoek nader te onderzoeken, maar dat de rechtbank wel verplicht is om daaraan te toetsen bij het oordelen over de 552a/552p-vorderingen van het Openbaar Ministerie dat uitvoering geeft aan het rechtshulpverzoek.

Als de rechtbank meent dat nader onderzoek aangewezen is, dan kan niet om die reden de vordering van het Openbaar Ministerie worden afgewezen. De rechtbank zal in dat geval zelf tot nader onderzoek dienen over te gaan, althans het Openbaar Ministerie daartoe moeten instrueren. In dit geval heeft de rechtbank er geen blijk van gegeven aandacht te hebben gehad voor de vraag of het Openbaar Ministerie niet kon worden verzocht het benodigde nadere onderzoek te verrichten. De Hoge Raad vernietigt daarom de beschikking van de rechtbank.

Naar aanleiding van onderhavige zaak rijst in ieder geval de vraag of het werkelijk te veel

gevergd was van het Openbaar Ministerie om zelfstandig nader onderzoek te verrichten. Het Openbaar Ministerie was door een ingediend (concept)klaagschrift al een jaar op de hoogte van de door klagster aangevoerde punten en lijkt slechts de zitting het jaar erna te hebben afgewacht.

Helemaal in het belang van de verzoekende staat, lijkt een dergelijke houding niet te zijn. Indachtig het belang bij een spoedige afhandeling, zou het Openbaar Ministerie in gevallen waarin zij gehoor wil geven aan een rechtshulpverzoek misschien toch kunnen overwegen al voor de zitting spontaan tot nader onderzoek over te gaan in plaats van de voorzienbare opdracht daartoe van de rechtbank af te wachten. Het gevolg van een andere benadering zou zijn dat dit soort rechtshulpverzoekprocedures extra lang gaat duren.

ANNOTATIE

Annotatie bij Hoge Raad 5 november 2013

mr. dr. B.J.V. Keupink

Naar aanleiding van een rechtshulpverzoek van de Russische Federatie zijn onder klaagster documenten in beslag genomen. Door klaagster is onder meer uiteengezet dat de strafzaak die in het rechtshulpverzoek wordt genoemd, inmiddels is geëindigd en dat de Russische autoriteiten de klaagster niet slechts beschouwen als getuige maar ook als mogelijke verdachte.

De rechtbank toetste of het Openbaar Ministerie zich kon beroepen op het vertrouwensbeginsel en oordeelde in dit geval dat het Openbaar Ministerie had nagelaten nader onderzoek te verrichten naar aanleiding van hetgeen door de klaagster was aangevoerd. Volgens de rechtbank had het Openbaar Ministerie in de concreet onderbouwde en aannemelijk gemaakte stellingnames van klaagster 'zonder meer' aanleiding moeten zien om nader onderzoek te verrichten. Het nalaten daarvan terwijl het Openbaar Ministerie daartoe 'zeer geruim' tijd gelegenheid heeft gehad, kwam volgens de rechtbank voor rekening van het Openbaar Ministerie. De rechtbank verklaarde het beklag gegrond.

Uit het oordeel van de Hoge Raad (r.o. 2.3-2.6) en de conclusie van de advocaat-generaal (par. 6.13-6.14) kan worden afgeleid dat het Openbaar Ministerie op basis van het interstatelijk vertrouwensbeginsel niet verplicht is een rechtshulpverzoek nader te onderzoeken, maar dat de rechtbank wel verplicht is om daaraan te toetsen bij het oordelen over de 552a/552p-vorderingen van het Openbaar Ministerie dat uitvoering geeft aan het rechtshulpverzoek.

Als de rechtbank meent dat nader onderzoek aangewezen is, dan kan niet om die reden de vordering van het Openbaar Ministerie worden afgewezen. De rechtbank zal in dat geval zelf tot nader onderzoek dienen over te gaan, althans het Openbaar Ministerie daartoe moeten instrueren. In dit geval heeft de rechtbank er geen blijk van gegeven aandacht te hebben gehad voor de vraag of het Openbaar Ministerie niet kon worden verzocht het benodigde nadere onderzoek te verrichten. De Hoge Raad vernietigt daarom de beschikking van de rechtbank.

Naar aanleiding van onderhavige zaak rijst in ieder geval de vraag of het werkelijk te veel

gevergd was van het Openbaar Ministerie om zelfstandig nader onderzoek te verrichten. Het Openbaar Ministerie was door een ingediend (concept)klaagschrift al een jaar op de hoogte van de door klagster aangevoerde punten en lijkt slechts de zitting het jaar erna te hebben afgewacht.

Helemaal in het belang van de verzoekende staat, lijkt een dergelijke houding niet te zijn. Indachtig het belang bij een spoedige afhandeling, zou het Openbaar Ministerie in gevallen waarin zij gehoor wil geven aan een rechtshulpverzoek misschien toch kunnen overwegen al voor de zitting spontaan tot nader onderzoek over te gaan in plaats van de voorzienbare opdracht daartoe van de rechtbank af te wachten. Het gevolg van een andere benadering zou zijn dat dit soort rechtshulpverzoekprocedures extra lang gaat duren.